Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulu Inului Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.

Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.

Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 20)

„Gazeta" ese în fiă-care-ḑi

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.

Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
a administrațiune, piața mare, Têrgulu Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtu abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 107.—Anulŭ LVI. Brașovŭ, Duminecă, 16 (28) Mai 1893.

Din causa sfintelorŭ sĕrbătorĭ, diarulŭ nu va apăré pănă Marți séra.

Sĕrbătórea limbilorŭ.

Brașovŭ, 15 Mai v.

Poporulŭ românŭ dintre Tisa și Carpațĭ va găsi în marele praznicŭ de mâne unŭ momentŭ de încuragiare în lupta sa pentru limbă și națiune.

„Și li-s'au arătatŭ lorŭ limbĭ împărțite ca de focŭ, și a șeḑutŭ pe fiă-care dintre ei. Și s'au umplutŭ toțĭ de Spiritŭ sântŭ și au începutŭ a vorbi într'alte limbĭ, precum le da Spiritulŭ a vorbi".

Aceste cuvinte ale Evangeliei de mâne ne aducŭ aminte de formațiunea limbelorŭ, carĭ după cum ne arată Sânta Scriptură, suntŭ făcute de însu-șĭ Dumneḑeu.

Și scrisŭ este, că ceea ce a făcutŭ Dumneḑeu, omulŭ sĕ nu desfacă. Pentru ce déră dușmanii neamului nostru umblă sĕ ne răpéscă limba și sĕ ne impună nouĕ o limbă strĕină? Nu vĕdŭ ei, că prin acésta se împotrivescŭ nu numai firei omenescĭ, ci tot-odată și orênduelei dumneḑeescĭ?

Când Dumneḑeu a creatŭ limbile, a avutŭ în vedere binele și fericirea popórelorŭ. Elŭ a creatŭ aceste limbĭ, pentru ca apostolii sĕ pótă predica fiă-cărui neamŭ în limba sa, ca astfeliu popórele sĕ se lumineze și sĕ pótă înțelege învĕțăturile credinței, bine sciindŭ, că unŭ poporŭ nu se póte bucura de libertate, nu póte face nicĭ o înaintare și nu póte avé viitorŭ, décă nu primesce învĕțătura și crescerea de lipsă în limba sa, dela apostolii neamului sĕu, adecă dela bărbații și conducĕtorii sĕi firescĭ și luminațĭ, carĭ îlŭ înțelegŭ pe elŭ, îi cunoscŭ nĕcasurile și suferințele, și sciu sĕ-i îndrepteze pașii spre bine și înaintare.

Unŭ poporŭ, care nu-șĭ primesce învĕțătura și crescerea de lipsă în limba sa, nu póte avé viitorŭ; pentru-că limba formézá viéța unui poporŭ, limba este pentru elŭ isvorulŭ, din care rĕsare cultura lui națională, libertatea și tóte drepturile lui. Răpesce unui poporŭ limba și i-ai răpitŭ viéța. Elŭ nu va mai fi ceea ce a fostŭ, ci se va contopi în alte neamurĭ și-șĭ va perde numele scumpŭ alŭ strămoșilorŭ sĕi.

Acésta au înțeles'o fórte bine și contrarii noștri și de aceea luptă ei de vécurĭ întregĭ, ca sĕ ne răpéscă scumpa nóstră limbă românéscă, bine sciindŭ, că décă ne vorŭ răpi limba, cu ea de-odată ne vorŭ răpi pentru veciă și libertatea, ne vorŭ răpi cultura nóstră națională și tóte drepturile nóstre, — de-odată cu limba, ne vorŭ răpi și viéța.

De aceea s'au luptatŭ strămoșii noștri cu atâta vitejiă pentru apĕrarea limbei lorŭ; de aceea ni-se impune și nouĕ datorința cea d'intâiu și cea mai stântă, ca sĕ susținemŭ lupta pentru limbă, s'o susținemŭ cu bărbățiă ne'nfrântă pănă atuncĭ, pănă când vomŭ isbuti.

In lupta pentru limbă nu este ertatŭ unui poporŭ sĕ oboséscă nicĭ-odată. Invingerea cade totdéuna pe partea celui bravŭ, și décă noi vomŭ lupta cu bravură pentru scumpa nóstră limbă, putemŭ fi sigurĭ, că mai curêndŭ séu mai târḑiu învingerea a nóstră va fi.

Celŭ ce a înḑestratŭ popórele cu limbĭ, le-a înḑestratŭ tot-odată și cu puterea de lipsă pentru apĕrarea lorŭ. Incordați-vĕ aceste puterĭ ale vóstre, Românĭ, în lupta sfântă pentru scumpa nóstră limbă, și fițĭ sigurĭ, că vețĭ avé și voi odată ḑi de plată și rĕsplată; vețĭ avé și voi odată bucuria, de-a serba sfânta și dumneḑeésca sĕrbătóre a limbilorŭ în ticnă și mulțumire!

Incheiămŭ acestŭ cuvêntŭ, adresatŭ către frații noștri, cu cuvintele, cu carĭ fericitulŭ Bărnuțiu și-a încheiatŭ epocalulŭ sĕu discursŭ în preséra ḑilei de 3 (15) Maiu 1848:

„Nu vĕ abatețĭ dela causa națională de frica luptei; cugetațĭ, că alte popóre s'au luptatŭ sute de anĭ pentru libertate. Când însĕ vi-se va păré lupta cu neputință, când se vorŭ ridica greutățile asupra vóstră ca valurile mărei turbate asupra unei năi, când principele întunerecului va deslega pe toțĭ necurații și-i va trimite, ca sĕ rupă legăturile frăției vóstre... aduceți-vĕ aminte atuncĭ, cu câtă însuflețire s'au luptatŭ străbunii noștri pentru esistența și onórea națiunei nóstre, aduceți-vĕ aminte atuncĭ, că ei ne strigă din mormêntŭ:

„Fiilorŭ! Noi încă amŭ fostŭ nu odată în împrejurărĭ grele, cum sunteți voi astăḑĭ; noi încă amŭ fostŭ încungiurațĭ de inimicĭ în pămêntulŭ nostru, cum sunteți voi astăḑĭ, și de multe-orĭ amŭ suferitŭ și mai marĭ rele, decâtŭ voi; fost'amŭ cu Goții, dér nu ne-amŭ făcutŭ Gotĭ; fost'amŭ cu Hunii, dér nu ne-amŭ hunitŭ; fost'amŭ cu Avarii, dér nu ne-amŭ avaritŭ; fost'amŭ cu Bulgarii și ne-amŭ bulgăritŭ; cu Rușii și nu ne-amŭ rusitŭ; cu Ungurii și nu ne-amŭ unguritŭ; cu Sașii și nu ne-amŭ nemțitŭ...: ci ne-amŭ luptatŭ ca Românĭ pentru pămêntulŭ și numele nostru, ca sĕ vi-lŭ lăsămŭ vouĕ dimpreună cu limba nóstră, cea dulce ca ceriulŭ sub care s'a născutŭ... rĕmânețĭ credincioșĭ numelui și limbei vóstre; apĕrați-vĕ ca frații cu puterĭ unite în pace și în resbelŭ; vedețĭ, cum ne-amŭ luptatŭ noi pentru limba și Românitatea nóstră: luptați-vĕ și voi și le apĕrațĭ ca lumina ochilorŭ voștri!..."

CRONICA POLITICA.

— 15 (27) Maiu.

Lupta în adunările municipale **contra politicei bisericescĭ a guvernului** continuă încă și acum în țéră. In istoria acestorŭ lupte, memorabilă va rĕmâné pășirea românéscă și energică a Românilorŭ din comitatulŭ *Carașu-Severinŭ* în adunarea generală ținută în Lugoșŭ la 25 Maiu n. Intrégă poporațiunea acestui comitatŭ aștepta cu mare încordare ḑiua adunării generale ordinare comitatense. „Egyetértés" dela 26 Maiu ne spune, că încă înainte se lĕțise vestea, că membrii bisericanĭ din Congregațiune, împreună cu Românii, se vorŭ unii, pentru a paralisa, eventualŭ a slăbi votulŭ mamelucilorŭ guvernului. Printre aceștia se numĕra și deputatulŭ dietalŭ *Asboth* János. Românii, ḑice numita fóiă, s'au asigurată de cei mai bunĭ oratorĭ și s'au și folositŭ cu multa istețime și curagiu de tactica de-a zădărnicii unŭ votŭ de încredere pentru guvernu. Desbaterea a ținutŭ de diminéța pănă séra la órele 8. După-ce protonotarulŭ Szögyén a motivatŭ pe scurtŭ propunerea de sprigimire a proiectelorŭ bisericescĭ, vorbi contra canoniculŭ Boleszuyi din Orșova, ér Bösz Hedvig pentru. Luă apoi cuvêntulŭ d-lŭ *Coriolanŭ Brediceanu*, care printr'o strălucită vorbire restrânse tóte argumentele dușmanilorŭ noștri, pronunțându-se hotăritŭ contra reformelorŭ bisericescĭ ale stăpânirei. Nu mai puținŭ temeinicŭ și frumosŭ a vorbitŭ protopopulŭ românŭ *Popovicĭ*. După o pausă de două óre, ședința se continuă după améḑĭ. Advocatulŭ jidano-maghiarŭ din Lugoșŭ Dr. *Rosenthal* Gyula, luă celŭ dintâiu cuvêntulŭ, sprigimindŭ propunerea de-a se alătura adunarea la politica bisericéscă a guvernului. Preoțimea catolică și Românii protestau energicŭ împotriva spuselorŭ advocatului jidano-maghiarŭ. Intre cei legitimŭ nemulțumițĭ era și deputatulŭ *Asboth*. O adevĕrată furtună isbucnì când vorbitorulŭ întrebuință cuvêntulŭ „*Valah*" în locŭ de „Românŭ". Românii, simțindu-se adêncŭ vĕtĕmațĭ, protestară cu tăriă împotriva imfamiilorŭ jidano maghiarului; vredniculŭ advocatŭ

FOELETONULU „GAZ TRANS."

Eliberarea Fatimei.

— Povestire arabă —

(Fine).

Cripta, în care se afla Mustafa, n'a putută fi mai departe de palatulŭ lui Thiuli, ca de-o jumĕtate de oră. Curêndŭ după ce elŭ se vîrî în criptă, Thiuli primì vestea, că Fatima trage de mórte.

„Mergĭ iute și chiamă pe doctorŭ", — ḑise Tiuli către unŭ servŭ alŭ sĕu — „du-te, căcĭ e la marginea mărei după medicină!"

Servulŭ fugì într'unŭ sufletŭ până la mare, și ce sĕ-i vadă ochii? Tunica cea négră a doctorului juca pe de-asupra valurilorŭ spumegânde.

N'a! îșĭ gândì servulŭ, acu s'a înecatŭ și doctorulŭ. Elŭ se înturnà și spuse lui Thiuli, că écă doctorulŭ s'a înecatŭ în mare, și uite că de aicĭ se vede, cum îlŭ afundă și cum îlŭ ridică apa.

Când auḑì Thiuli acestea părea că-lŭ apucă nebunia; îșĭ rupea hainele, îșĭ smulgea barba și-șĭ bătea capulŭ de părete. Dér tóte erau înzadarŭ. Fatima era deja întinsă pe laviță.

Cum auḑì Thiuli, că acum e mórtă, îndată porunci sĕ-o așeḑe într'unŭ cosciugŭ și încă în aceeașĭ séră sĕ o ducă în criptă, fiind-că elŭ nu putea suferi unŭ minutŭ omŭ mortŭ în palatulŭ sĕu.

Servii duseră cosciugulŭ și lŭ puseră între celelalte, apoi se înturnară repede îndĕrĕtŭ. Inima li-se bătea cumplitŭ, căcĭ în criptă li-se părea, că ar esista nescarĭ ființe viețuitóre. Li-se părea, ca și cum colo s'ar scula morții, ba unulŭ se jura pe barba lui Moha-medŭ, că a auḑitŭ pe unŭ mortŭ oftândŭ.

Pe când acestea se petreceau la palatŭ, Mustafa vĕḑêndu-se numai singurŭ, sărì îndată, ridicà capaculŭ și luà sticla cu medicina deșteptărei. Mare-i fù însĕ mirarea și nĕcasulŭ, când la lumina unei lampe vĕḑù culcată în sicriu o femeiă cu totulŭ streină. Nu era nicĭ iubita lui soră Fatima, și nicĭ amanta sa Zorodaia. Pe unŭ momentŭ înmărmurì și nu scia ce sĕ crédă despre acéstă nouă desamăgire. In furia lui, mai că nicĭ nu voia acum sĕ o deștepte, dér consciința sufletului sĕu îi muia în fine inima și étă cá turnà din conținutulŭ sticlei în gura adormitei. Peste câteva minute, acésta se deșteptă, se uità spăriată în jurŭ, apoi îngenunchià înaintea mântuitorului sĕu.

„Cum sĕ-țĭ potŭ eu mulțămi pentru acéstă nobilă faptă a ta, trimisulŭ lui Dumneḑeu, care ai venitŭ sĕ mĕ scapĭ din infernala robiă?!" strigà róba cu o voce plângĕtóre.

Mustafa întrerupêndŭ, grăbì sĕ o întrebe, cum se face asta, de ea pórtă numele surorei sale?

Strĕina pricepù îndată, că Mustafa e înșelatŭ. Ii spuse tóte, îi spuse, că alŭ ei nume dela părințĭ este Amarza și numai în seraiulŭ lui Thiuli au numit'o „Fatima", sub care nume primì sticla și epistola dela Mustafa.

Mustafa o întrebà mai departe despre sora sa și despre Zorodaia, ér Amarza îi spuse, că dênsele se află în seraiu, dér trăiescŭ sub altŭ nume. Fatima cea adevĕrată pórtă acum numele de Amarza, ér Zorodaia se numesce acum Murmahala.

După ce Amarza vĕḑù, câtŭ de tristu și nemângăiatŭ este Mustafa din causă, că nu a isbutitŭ sĕ elibereze pe cine voia elŭ, îlŭ îmbărbătà ḑicêndu i, că dênsa scie unŭ mijlocŭ, prin care nu cu mare greutate va isbutì sĕ mântuéscă pe iubitele lui.

La auḑulŭ acestora, Mustafa devenì nerăbdătorŭ și rugà pe strĕina fată, sĕ-i spună repede, care póte fi acelŭ mijlocŭ?

„Deși sunt numai de vre-o patru lunĭ în robia lui Thiuli, — începù Amarza — eu însĕ totŭ numai după aceea mi-am bătutŭ capulŭ, cum așĭ puté scăpa. Intr'o ḑi vĕḑuiu fântâna din curte, pe care póte și tu ai vĕḑut'o. Mi-se născù atuncĭ dorința sĕ sciu, nu cumva acéstă fântână săritóre e zidită ca și aceea a tatălui meu, în care e condusă apa dintr'unŭ rîu din mare depărtare, trecêndŭ printr'unŭ canalŭ mare ziditŭ cu multă măiestriă. Ca sĕ potŭ descoperi ceva, lăudaiu fântâna lui Thiuli și mĕ făcui, că mĕ mirŭ fórte de o așa fântână frumósă."

„Cuprinsŭ de fală, Thiuli începù atuncĭ sĕ-mĭ spună, că elŭ însu-șĭ a zidit'o. Imĭ lăudà măiestria cu care e zidită acéstă fântână și-mĭ spuse, că apa e adusă dintr'unŭ rîu, care curge prin-